

## 2. 060317 – Operator sənəti ixtisasının xarakteristikası

- 2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisad dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Vətəndaş elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060317 – Operator sənəti  İxtisaslaşma: - Kinooperator sənətinin təsviri - Kinooperator sənətinin tarixi və nəzarəyyası	Magistr	2 il (qiyyabi forma üzrə təhsil müddəti 6 ay)	120

## 3. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

### 3.1. Magistrin ixtisas xarakteristikası

Magistr nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında ümumi təsvirə və geniş biliyə malik olmalı, peşə hazırlığı tələb edən elmi-tədqiqat işi aparmağa və pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalı peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyi bacarmalıdır.

### 3.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.

- 3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (ÜK) yiyələnməlidir:
- kollektivdə işləmək (ÜK-1);
  - digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq (ÜK-2);
  - fəal sosial mobillik (ÜK-3);
  - beynəlxalq arenada işləmək (ÜK-4);
  - hüquqi biliklər və etik normalara malik olmaq (ÜK-5);
  - yeni ideyalar irəli sürmək (ÜK-6);
  - müstəqil işləmək (ÜK-7);
  - elmi-tədqiqat və elmi-istehsalat işlərinin təşkilində, elmi kollektivin idarə olunmasında bacarıq və vərdişlərə malik olmaq (ÜK-8);
  - təşəbbüskarlıq və liderlik (ÜK-9);
  - işi təşkil etmək və planlaşdırmaq qabiliyyətinə malik olmaq (ÜK-10).

- 3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (PK) yiyələnməlidir:

#### *Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:*

- operator sənətinin nəzəriyyəsi, təqidi və tarixi üzrə fundamental biliklərə yiyələnmək (PK-1);
- ekran sənətinin nəzəri əsasları ilə yanaşı kinonun idarəciliyi, iqtisadiyyati, texniki təchizatı marketinqi ilə bağlı biliklərə yiyələnmək (PK-2);
- ekran əsərinin kinooperator sənəti baxımından və təhlili nöqteyi - nəzərindən araşdırmaclar üzərində akademik mənbələrlə işləmək, arxivdə çalışmaq vərdişlərini əldə etmək (PK-3);
- elmi axtarışlarla fundamental prinsiplərə riayət etmək, ekran əsərinin süjet xəttindəki epizodla professionallıq cəhətindən əsaslandırılması məqsədi ilə çoxlu filmlərə baxmaq və tarixi mənbələrə istinad etmək (PK-4);
- operator sənəti tarixi istiqamətində dünya ekran sənətinin ən yaxşı nümunələrini təhlilə etmək bacarığına sahib olmaq (PK-5);

#### *Pedaqoji sahə üzrə:*

- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərinin tədrisi qabiliyyətinə malik olmaq (PK-6);
- elektron kitabxanalardan, elmi-texniki bazadan istifadə etmək (PK-7);
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilmək (PK-8);

#### *Təşkilati-inzibatiq sahəsi üzrə:*

- xarici dillərdə ünsiyyətə girmək bacarığını əldə etmək (PK-9);
- kinooperatorun müasir kompyuter texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə malik olmaq (PK-10);
- ekran sənətinin modelləşməsi üçün vacib olan sosial sifarişin öyrənilməsi prinsiplərini həyata keçirmək (PK-11);
- kinooperator sənəti sahəsindəki bilikləri yazılı şəkildə nümayiş etdirə bilmək (PK-12);
- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etmək (PK-13);
- davamlı təlim və peşəkar inkişafla bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək (PK-14);
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmaq, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etmək (PK-15);
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və oradakı qoya bilmək, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək (PK-16);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilmək, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və ya qiymətləndirə bilmək (PK-17);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını təqidi şəhərə qiymətləndirmək (PK-18);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə əməkdaşlığı, müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilmək (PK-19);
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərmək (PK-20);
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımaq (PK-21);
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davranışa bilmək, şəxsi davranışların aspektləri, imkanları, məhdudiyyət və sosial rolunu anlamaq, fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə əlaqəli məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmaq (PK-22).

#### *4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər*

#### 4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası.

**4.1.1. 060317 – Operator sənəti ixtisası üzrə magistrlerin pəşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:**

- elmi-tədqiqat sahəsi üzrə;
  - pedaqoji;
  - təşkilati-inzibatçılıq və s.

#### **4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:**

### *Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:*

- elm və texnikanın nailiyyətlərindən, Azərbaycanın və xarici ölkələrin qabaqcıl təcrübəsində istifadə etməklə kitabşunaslıq sahəsində aparılan elmi-tədqiqat işlərini təhlil etmək və nəticələr ümumiləşdirmək;
  - konfranslar, seminarlar, simpoziumlar hazırlanmaq və keçirmək;
  - elmi nəşrlər hazırlanmaq və redaktə etmək.

### *Pedaqoji sahə üzrə:*

- mühazirə oxumaq;
  - seminar aparmaq və s.

## Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- informasiyanın avtomatik yiğimi və emalında müasir üsullardan istifadə etmək;
  - elmi-tədqiqat qruplarının işini təşkil etmək;
  - fəaliyyət nəticələrini proqnozlaşdırmaq üçün elmi yenilikləri tətbiq etmək;
  - qəbul olunmuş qərarların nəticələrini kəmiyyət və keyfiyyətcə qiymətləndirmək.

#### 4.2. Təhsilin məzmununa qovulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölməleri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq vəARDIŞLAR BAXIMINDAN) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Azərbaycanda ali təhsil sisteminin, ali məktəbin, tələbə və müəllimlərin vəzifələrini, ali təhsil müəssisəsində təlim prosesi və təhsilin məzmununu, didaktika və onun müasir problemlərini, mühazirə və ona verilən müasir tələbləri, tərbiyə və özünütərbiyə, rəhbərlik və idarəetmə məsələlərini, elmi-tədqiqat (müəllim və tələbə) işinin metodikasını;</li> <li>- psixologyanın obyekti, predmeti və metodlarını, psixologyanın əsas istiqamətlərini, psixikanın quruluşunu, şüurluluq və qeyri- şüurluluğun qarşılıqlı münasi-bətinin, tələbə psixologiyasını və s.</li> </ul> <p><b>bacarmalıdır:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kitabşunaslıq ixtisasına dair mətnləri oxumağı, ixtisasə dair internetdən götürülmüş mətnləri tərcümə etməyi, annotasiya, referat, tezis, tərcüməyi-hal və s. yazmağı;</li> <li>- mühazirə mətni hazırlamağı, mühazirə oxumağı, seminar məşğələlərin planlaşdırmağı və aparmağı, kitabşunaslıq sahəsində elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməyi, bununla bağlı fərziyyələr irəli sürməyi, eksperiment aparmağı və nəticələri tətbiq etməyi;</li> <li>- hər bir tələbəyə psixoloji baxımdan fərdi qaydada yanaşması, tələbələri eksperimentə cəlb etməyi və s.</li> </ul> <p><b>yiyələnməlidir:</b></p> <p>xarici dildə lüğətin köməyi ilə oxumaq və yazmaq vərdişlərinə, ali təhsil müəssisəsində tədris və tədqiqat işləri aparmağa, tələbələrə psixoloji yanaşma keyfiyyətlərinə və s.</p>			
MİF-B00	<p><b>Ixtisas (ixtisaslaşma) fənlər bölümü</b></p> <p>Bu fənnin öyrənilməsi nəticəsində təhsil alan <b>bilməlidir:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- operator sənətinin nəzəri, tənqidli və tarixi müddəələrinin təhlili metodlarını;</li> <li>- ekran sənətinin etik, estetik prinsiplərini;</li> <li>- idarəciliyi, iqtisadiyyatı və marketinq problemlərini;</li> <li>- operator sənəti tarixinin həlliəcisi məqamlarını və ekran məhsullarını analitik təhlilə cəlb etməyi;</li> <li>- müasir informasiya, reklam və kino bazarının öyrənilməsini.</li> </ul> <p><b>bacarmalıdır:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- operator sənətinin müxtəlif sahələrinə dair yazılı mətnin formallaşmasını;</li> <li>- mövzu, struktur, üslub, janr istiqamətində nəzəri təhlillər aparmağı;</li> <li>- kino tarixinə dair araşdırmaqlar aparmağı;</li> <li>- sosioloji araşdırmaqlarla bağlı prinsipləri tətbiq etməyi;</li> <li>- operator sənətinə dair peşəkar üsluba malik olmağı</li> </ul> <p><b>yiyələnməlidir:</b></p>	76	<p><b>MİF-B01</b> <i>Operator sənətinin müasir problemləri</i></p> <p><b>MİF-B02</b> <i>Operator sənətinin tarixi və metodologiyası</i></p> <p><b>MİF-B03</b> <i>Ali məktəbin müəyyən etdiyi fann:</i></p> <p><b>MİF-B04</b> <i>Ixtisaslaşmaya ayrılan fənlər**</i></p> <p><b>MİF-B05</b> <i>Seçmə fənn*</i></p>	4 2 4 42 24

2025

July 5

	- mövzu-problem əlaqələrinin, strukturun tərkib hissələrinə, üslub problemlərinə, janr təyinatına dair biliklərə.				
MET-B00	<b>Elmi tədqiqat işləri</b> Magistr elmi-tədqiqat işini yerinə yetirmək nəticəsində aşağıdakılari bilməli və bacarmalıdır: - elmi-tədqiqat işlərini planlaş-dırmagi; - tədqiqat mövzusu seçməyi; - ədəbiyyat siyahısının tərtibini; - elmi-tədqiqat işi aparmağı; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrini təhlil etməyi, onu digər müəlliflərin nəticələri ilə etməyi; - alınmış nəticələrin praktik əhəmiyyətini və onun tətbiqi imkanlarını müəyyənləşdirməyi; - elmi-tədqiqat işinin gələcəkdə davam etdirilməsi imkanlarını müəyyənləşdir-məyi; - yerinə yetirilmiş tədqiqat işinin müdafiəsini; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrinin çap üçün hazırlanmasını; - elmi-tədqiqat və elmi pedaqoji təcrübələrdə iştirak etməyi, onların nəticələrini ümumiləşdirməyi və magistrlik dissertasiyasında istifadə etməyi və s.	30	Elmi tədqiqat təcrübəsi  Elmi pedaqoji təcrübə  Magistr dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi	6 6 18	ÜK-1 ÜK-2 ÜK-8 ÜK-9 ÜK-10 PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7 PK-9 PK-10 PK-11 PK-12
<b>Kreditlərin ümumi sayı</b>		120		120	

\*Bütün böümlərdə seçmə fənlər müvafiq səriştələrə (kompetensiyalara) uyğun ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

\*\*İxtisaslaşmalar üzrə səriştələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

- 4.3. İxtisas üzrə magistr təhsil proqramının yerinə yetirilməsi müddəti: ümumi həftələrin sayı – 94

o cümlədən:

- nəzəri təlim – 45 həftə
- təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) – 8 həftə
- imtahan sessiyaları – 15 həftə
- magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi – 12 həftə
- tətillər – 14 həftə

## 5. Maddi-texniki tədris bazası və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsinin **060317 – Operator sənəti** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq IKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyuter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalar, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 5.2. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya elmi dərəcəsi olan nümayəndələri və ya həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

## 6. Tədris prosesinin forma və metodları

- 6.1. Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə, məşğələ, seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.
- 6.2. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.
- 6.3. **060317 – Operator sənəti** ixtisası üzrə magistr hazırlığında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında keçirilə bilər.

## 7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1. Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcmiñə, strukturuna qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.
- 7.2. Təhsilalanların biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetin tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.
- 7.3. Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil Problemləri İnstitutunun direktoru

 A. Mehrabov  
«\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2012-ci il

Mədəniyyət və incəsənət ixtisaslar qrupu üzrə Dövlət Təhsil Standartları hazırlayan işçi qrupun sədri

 V. Məmmədova  
«\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin rəisi

 I. Mustafayev  
«\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Metodiki-Şurasının «İncəsənət» bölməsinin sədri

 Z. Qafarova  
«\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2012-ci il

 7